

2009. március 12., csütörtök

1. felszólítja a Srí Lanka-i hadsereg és az LTTE közötti azonnali tűzszünetre, hogy a civil lakosság elhagyhassa a harci övezetet; elítéli minden erőszakos és megfélemlítő cselekedetet, amely megakadályozza, hogy a civil lakosság elhagyhassa a konfliktus sújtotta területet;
2. elítéli a civilek elleni, a Nemzetközi Válságcsoport által dokumentált támadásokat;
3. felhívja mindkét felet a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartására, valamint a civil lakosság védelmére és megsegítésére mind a harci övezetben, mind a biztonsági zónában;
4. aggodalmát fejezi ki a jelentésekkel kapcsolatosan, amelyek a Srí Lanka-i kormány által kialakított túlszűfolt és nyomorúságos körülményekkel rendelkező menekülttáborokról számolnak be;
5. kéri, hogy a nemzetközi és nemzeti humanitárius szervezetek, valamint az újságírók számára biztonságos legyen a harcstérre és a menekülttáborokba való teljes és akadálytalan bejutás;
6. felhívja a Srí Lanka-i kormányt, hogy működjön együtt azokkal az országokkal és segélyszervezetekkel, amelyek hajlandóak és képesek a civil lakosság evakuálására;
7. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Srí Lanka-i kormánynak és az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkárnak, valamint tájékoztatás céljából a Bizottságnak.

A mezőgazdasági földterületek állapotromlása által támasztott kihívás az EU-ban és különösen Dél-Európában: válasz az EU agrárpolitikai eszközei révén

P6_TA(2009)0130

Az Európai Parlament 2009. március 12-i állásfoglalása a mezőgazdasági földterületek állapotromlása által támasztott kihívásról az Európai Unióban, különösen Dél-Európában: a közös agrárpolitika eszközeivel adott válasz (2008/2219(INI))

(2010/C 87 E/24)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a szárazsággal és/vagy az elsivatagosodással sújtott, elsősorban afrikai országokban az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló 1992. évi, és a biológiai sokféleségről szóló 1994. évi ENSZ egyezményre,
 - tekintettel a talajvédelem kereteinek meghatározásáról szóló 2008/.../EK európai parlamenti és tanácsi irányelv elfogadására irányuló, 2007. november 14-i első olvasatban elfogadott állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel az Európai Unióban a vízhiány és az aszály jelentette kihívás kezeléséről szóló, 2008. október 9-i állásfoglalására ⁽²⁾,
 - tekintettel eljárási szabályzatának 45. cikkére,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére és a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság véleményére (A6-0086/2009),
- A. mivel a mezőgazdaság olyan gazdasági ágazat, amely erőteljesen függ a természeti jelenségektől és ezzel egyidejűleg jelentős beavatkozási potenciált képvisel,

⁽¹⁾ HL C 282. E, 2008.11.6., 281.o.⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0473.

2009. március 12., csütörtök

- B. mivel a mezőgazdaság a legjobb eszköze a talajerózió elkerülésének, és ez olyan átgondolt stratégiát tesz szükségessé, amely hozzájárul e tevékenység megtartásához,
- C. mivel az Unió vidéki lakossága fontos szerepet játszik az elsivatagodás elleni küzdelemben, és az uniós termelők jelentősen hozzájárulnak a tartós aszályok által sújtott régiók növénytakarójának megőrzéséhez; mivel különösen az állandó kultúrák, a gyepterületek és az erdők szintén jótékony hatással vannak a víztartalékra,
- D. mivel különösen a dél-európai mezőgazdasági földterületek, de a tagállamok más régiói is megtalálhatók az emberi tevékenység és az éghajlati tényezők közötti negatív kölcsönhatás által előidézett környezeti állapotromlás által leginkább érintett területek között;
- E. mivel a hiperintenzív földművelés is hozzájárulhat a talaj eróziójához, alkalmatlanná téve azt a termelésre,
- F. mivel napjainkban a mediterrán térség talajromlása tekintetében az elsivatagosodást tartják az egyik legkomolyabb fenyegetésnek,
- G. mivel a talaj az emberi táplálék, a takarmány, a textíliák és a fűtőanyagok előállításának alapjául szolgál és fontos szerepet játszik a CO₂ megkötésében; mivel ugyanakkor a talaj minden eddigénél inkább ki van téve a szél, és a víz okozta erózió, a szennyezés, a sózás, az impermeabilitás, a szerves anyagok csökkenése és a biológiai sokféleség elvesztése következtében keletkező visszafordíthatatlan károknak,
- H. mivel a már tapasztalható negatív következmények a hidrogeológiai viszonyok romlása, a tengervíz part menti talajvizekbe történő beszivárgása, a talaj elszikesedése, a mezőgazdasági talajvesztés, a biológiai sokféleség csökkenése, a tűzveszély, a növényi és állati betegségeknek való kiszolgáltatottság fokozódása terén figyelhetők meg,
- I. mivel egyrészt a természeti és emberi környezet, másrészt pedig a termelési környezet kölcsönhatásaiban bekövetkező, fent említett változások jelentős hatással vannak a növénytermesztési és állattenyésztési rendszerekre, a talajok termelési célú felhasználására, az élelmiszerkínálatra, továbbá nyilvánvalóan kihatnak az élelmiszerbiztonságra, valamint az elvándorlás révén az érintett területek társadalmi, kulturális és gazdasági struktúrájára, mindez pedig a hidrogeológiai szempontokra is hatással van,
- J. mivel az öntözés egyrészt a talaj nedvességének megtartására, másrészt a vízzáró rétegek újbóli feltöltésére szolgál, továbbá ezeket a tényezőket figyelembe kell venni a közös agrárpolitika (KAP) kidolgozásakor;
- K. mivel a vízhiány és az aszály hozzájárulnak a mezőgazdasági nyersanyagárak emelkedéséhez, és figyelembe véve, hogy biztosítani kell a lakosság folyamatos élelmiszerellátását,
- L. mivel a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási rendszerek irányítása lehetőséget biztosít az általános szénkörforgással kapcsolatos fellépésre, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére,
- M. emlékeztetve az ENSZ elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló fent említett egyezményére, amely a megművelhető területek eróziója és a szárazság elleni küzdelmet tűzi ki célul, továbbá emlékeztet arra, hogy a Parlament támogatta ezt az egyezményt,
- N. elismerve, hogy a vízügyi keretirányelv (2000/60/EK irányelv⁽¹⁾) szabályozási keretként és a talajvédelem alapvető jogi eszközeként szolgál, továbbá előmozdítja a régiók közötti együttműködést, a víz fenntartható felhasználását és a rendelkezésre álló vízforrások védelmét, valamint ezekkel párhuzamosan hozzájárul az áradások és a szárazság hatásainak enyhítéséhez,
- O. felismerve az integrált és multidiszciplináris megközelítés szükségességét annak érdekében, hogy ne vészhelyzetben kelljen megoldást keresni, mert az további negatív hatásokat és káros láncreakciókat eredményezhet,

(1) HL L 327., 2000.12.22., 1. o.

2009. március 12., csütörtök

- P. célszerűnek ítélve a helyzet nyomon követését a szóban forgó jelenségek alakulását és az új kockázati helyzetek megjelenését illetően a műholdas felvételek és talajtani modellek (talajterképek) speciálizált felhasználásával,
- Q. mivel egyre gyakrabban figyelhetők meg olyan szélsőséges időjárási körülmények, amelyek a száraz és erőteljesen csapadékos időszakok váltakozásával járnak, felgyorsítják a litoszféra pusztulását, különösen azokon a területeken, ahol a talaj szerkezetileg sebezhetőbb, úgy Észak-, mint Dél-Európában,
- R. megállapítva, hogy világszinten emelkedett az élelmiszerek iránti kereslet és az élelmiszerek ára,
1. szükségesnek tartja, hogy a KAP irányításával kapcsolatos iránymutatásokba és módszerekbe kifejezetten belefoglaljanak bizonyos, az éghajlat védelmére vonatkozó általános, továbbá specifikusan a talajromlásból eredő károk korlátozását célzó elveket és eszközöket;
 2. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági ágazat éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodását szolgáló intézkedések közösségi finanszírozásának olyan területi alapú megközelítésen kell alapulnia, amely figyelembe veszi a különböző uniós régiók sérülékenységi fokát; emlékeztet, hogy nemzetközi és európai szinten készült, megbízható becslések szerint a dél-európai mezőgazdasági területek sérülékenyebbek az éghajlatváltozás hatásaival szemben;
 3. sajnálatosnak tartja a vidékfejlesztési támogatások csökkentéséről döntő állam- és kormányfők rövidlátását, és megállapítja, hogy a második pillér keretében rendelkezésre bocsátott korlátozott anyagi forrásokkal nem lehet eredményesen fellépni az éghajlatváltozással kapcsolatos új kihívásokkal szemben;
 4. úgy véli, hogy a jelenlegi problémák, az élelmiszerhiányt, a víz szűkösségét, a hőmérséklet növekedését, a víz elpárolgását és a talajerózió kockázatát is ideértve, új, integrált és tudományos, a mediterrán éghajlati viszonyoknak megfelelő mezőgazdasági politikát tesznek szükségessé; megítélése szerint ezeknek a politikáknak az uniós és a nemzeti intézmények segítségével tükrözniük kell az új környezeti kihívásoknak megfelelően helyi szinten módosított növények kutatását és fejlesztését, ideértve a víztakarékosságot is, ugyanakkor megfelelő bevételt biztosítva a gazdálkodók számára egy európai életszínvonal megőrzéséhez;
 5. úgy véli, hogy a talajmegóvási stratégián belül a KAP jó mezőgazdasági és környezeti állapotra vonatkozó elveinek elsősorban a meglévő vízelvezető rendszerek működésképesének és ökológiai fenntarthatóságának felülvizsgálatát és javítását célzó intézkedéseket kell előnyben részesíteniük, amelyek révén ökológiai fenntartható és a helyi adottságokhoz igazodó vízgazdálkodási terveket kell kidolgozni, valamint a szárazság által fenyegetett területek mezőgazdasági termelői részére tanácsokkal kell szolgálni a helyi adottságokhoz igazodó, víztakarékosabb kultúrák sikeres meghonosítása tekintetében;
 6. javasolja, hogy az Unió támogassa fokozottabban a mezőgazdasági területek vízgazdálkodásának javítását, amihez hatékonyabb és a különböző kultúrákhoz igazodó öntözési rendszerek bevezetésére, az ezzel kapcsolatos kutatások előmozdítására, valamint a biotechnológia területén elért eredmények alkalmazásának ösztönzésére lenne szükség;
 7. szükségesnek véli az öntözési célú és a tűzvédelemben is felhasználható, lehetőleg a gravitációs elven öntözhető területnél magasabban elhelyezkedő elárasztott vízmedencék (dombvidéki tavak) gazdálkodói együttműködések segítségével történő létrehozását és kezelését, megteremtve a legkedvezőbb üzemeltetési-költség-feltételeket és felhasználva a gyökérszívó víz tisztító rendszerrel és felszíni feltöltési technikával kezelt települési szennyvizet is;
 8. rámutat a teraszos művelésnek a talajerózió elleni küzdelemben és a talaj víztároló képességének javításában betöltött jelentőségére, valamint szükségesnek tartja a teraszok megőrzését, helyreállítását és létrehozását célzó intézkedések meghozatalát;
 9. úgy véli, hogy az agrár-erdészeti rendszereknek a mezőgazdasági peremterületek és a szennyezett mezőgazdasági területek erdősítési programjaira is ki kellene terjedniük, mivel a cserjék gyökere tudja biztosítani a felső instabil réteg hozzákötését az alatta lévő kőzethez, amely kőzettisztító szubsztrátumként működik;
 10. támogatja egy olyan közösségi erdőgazdálkodási politika létrehozását, amelynek fő célja az éghajlatváltozás elleni küzdelem;

2009. március 12., csütörtök

11. szükségesnek tartja továbbá azon mezőgazdasági intézkedések ösztönzését, amelyek a növénytakaró megőrzését, és ezáltal a folyómedrek eróziós szikesedésének megelőzését szolgálják;
12. megállapítja, hogy sok mediterrán cserjefajának jó a tűzálló képessége és kitűnő a vegetatív regenerálódási képessége, tehát ezeket ki lehetne aknázni, annál is inkább, mert e fajták gyökérzete olyan jellemzőkkel bír, amelyek segítségével fel lehet venni a küzdelmet a talajerózió ellen;
13. ebben az összefüggésben úgy véli, hogy kisebb vízigényű növények termesztését, valamint bizonyos esetekben a tavaszi veteményeknek olyan téli kultúrákkal történő felváltását lehetne tervbe venni, amelyek nem csak kevesebb öntözést igényelnek, hanem hatékonyan védik a talajt, és növénytakaró létrehozásával lehetővé teszik az erózió elleni küzdelmet a kritikus téli időszakban;
14. úgy véli, hogy a helyi élelmiszertermelés a környezethez jobban alkalmazkodó ökotípusokat képesek előállítani, ezért egyedi intézkedésekkel erre kellene ösztönözni őket;
15. felhív a sövények megőrzésére és telepítésére, különösen olyan területeken, ahol ezek az utóbbi években eltűntek;
16. elismeri a növénygenetikai erőforrások fontos szerepét abban, hogy a mezőgazdasági termelés alkalmazkodni tudjon a változó éghajlati feltételekhez; felszólítja ezért a Bizottságot és a tagállamokat olyan programok létrehozására, amelyek ösztönzik a növénygenetikai erőforrások mezőgazdasági termelők, kertészek, valamint kis- és középméretű kertészeti üzemek általi megőrzését és továbbfejlesztését;
17. emlékeztet a parlagon hagyott területek fontosságára a mezőgazdasági területek visszanyerése és a víz megtartása tekintetében; kéri a Bizottságot és az érintett tagállamokat, hogy ösztönözzék a mediterrán ökoszisztémák talajához igazított mezőgazdasági rendszerek alkalmazását;
18. úgy véli, hogy a KAP jó mezőgazdasági és környezeti feltételekre vonatkozó elveinek a talaj szervesanyag-tartalma fenntartásának kritériumai között a szélennyelő és -megkötő rendszereket kellene ösztönöznie, még hozzá az öntözés nélküli földművelési technikák alkalmazásában való optimalizálásukkal (minimális felszíni művelés, vetésforgók, a környezethez alkalmazkodott genotípusok, a felszín és a növényzet párolgásának ellenőrzése, célzott műtrágyázás, integrált védekezés stb.);
19. felkéri a területi hatáskörrel rendelkező szerveket, hogy az új igények és környezeti viszonyok függvényében avatkozzanak be az öntözővíz kezelési tervek és öntözővíz felhasználási technológiák programozásába, gondoskodjanak a vízkészletek minőségétől függő, célzott felhasználásáról és az öntözővíz-kezelő szervek szintjén avatkozzanak be a rendelkezésre álló vízkészletekkel való gazdálkodás optimalizálása érdekében, figyelembe véve az erőforrások elosztórendszerekben történő pazarlásának csökkentése iránti igényt;
20. javasolja, hogy a koppenhágai Európai Környezetvédelmi Ügynökség különleges szerveként hozzanak létre egy európai aszálymegfigyelő központot, valamint hogy erősítsék meg az Európai Uniónak a tüzekkel szembeni összehangolt fellépésre való képességét, mivel az aszály és a tüzek egyaránt jelentős mértékben hozzájárulnak az elsivatagosodáshoz és a mezőgazdaságilag hasznosított területek állapotromlásához, különösen a földközi-tengeri régióban;
21. hangsúlyozza a tagállamok által továbbított információk hatékonyságának, valamint a tagállamok közötti koordináció javításának szükségét;
22. ajánlja egy gyors riasztási és folyamatos felügyeleti rendszer kialakítását a talaj állapotának vonatkozásában, hogy időben intézkedni lehessen az erózió legyőzése, a szerves anyagok kimerítése ellen, ami az üvegházhatású gázok kibocsátásához vezet, továbbá a művelhető területek és a biológiai sokféleség elvesztése tekintetében;
23. következőképpen kéri a Bizottságot, hogy a hegyvidéki területek, a szigetek és más, természeti szempontból hátrányos helyzetű területek új meghatározására tett, 2009-re tervezett javaslatában a megfigyelés alatt álló területek értékelésében prioritást élvező szempontok közé vegye fel a talajromlási és elsivatagosodási kockázat szintjét is;
24. szükségesnek tartja a kutatás, a fejlesztés és az innováció erősítését, különös figyelmet szentelve a vízihiánnyal és szárazsággal leginkább sújtott területeknek, és figyelembe véve a biotechnológiai fejlődést;

2009. március 12., csütörtök

25. felhívja továbbá a Bizottságot, hogy a kutatásról, technológia-fejlesztésről és demonstrációról szóló hetedik keretprogram szintén 2009-re tervezett, félidős felülvizsgálatkor még több tagállamra nézve irányozzon elő erőteljesebb ösztönzőket az állapotromlás által érintett talajok és területek fenntarthatóbb gazdálkodásával kapcsolatos ismeretek javítását célzó kutatási és fejlesztési programok támogatására;

26. felszólítja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy olyan keret létrehozásának szükségességét, amely az éghajlatváltozás okai és hatásai, illetve különösen a talajminőség romlása elleni küzdelemre szolgálhatna;

27. úgy véli, hogy megfelelő képzési és továbbképzési programokat kell szervezni az ágazatban dolgozók, illetve a lakosság számára azzal a kettős céllal, hogy megfelelő megoldásokat találjanak és hozzájáruljanak a felhasználók kollektív felelősségtudatának fejlesztéséhez a területi erőforrások felhasználásában;

28. kéri, hogy az Európai Unió hozzon intézkedéseket különösen a fiatal mezőgazdasági termelők tájékoztatására és képzésére a talaj megőrzését szolgáló mezőgazdasági módszerek bevezetésének előmozdítása érdekében; e tájékoztatásnak és képzésnek különösen az éghajlatváltozás hatásaira és a mezőgazdasági termelésnek az éghajlat alakulásában játszott szerepére kell kiterjednie;

29. emlékeztet, hogy amint azt a KAP folyamatban lévő reformja vonatkozásában a fiatal mezőgazdasági termelők jövőjéről szóló, 2008. június 5-i állásfoglalásában⁽¹⁾ is megállapította, hogy elsősorban olyan projektek számára kell finanszírozást biztosítani, amelyek elősegíthetik a fiatal gazdálkodók elindulását a mezőgazdasági ágazatban;

30. szükségesnek tartja, hogy az Unió a mezőgazdasági földek és termelési jellemzőik fokozottabb védelme segítségével erősítse és javítsa a takarmány- és élelmiszer-autonómiát és az élelmiszer-önellátást, valamint hogy (a legeltetett állatok hújának fogyasztását ösztönző programok és a környezetbarát legelőgazdálkodás támogatása révén) ösztönözze különösen a parlagföldek állattartási célú, fenntartható hasznosítását annak érdekében, hogy csökkenteni lehessen a takarmánybehozattal való függést; úgy véli, hogy az agrárpolitikának, ha hozzá kíván járulni a globális élelmiszerbiztonsághoz és a fenntarthatósághoz, arra kell törekednie, hogy az EU mezőgazdaságán belül egyensúlyt teremtsen a növénytermesztés, az állattenyésztés és az energiatermelés között;

31. kéri, hogy a globális CO₂-piac keretében ösztönözzék az erdők védelmét és visszatelepítését, prioritást adva azoknak a tagállamoknak, amelyek elvesztették természetes erdőiket, továbbá kiemeli, hogy az Európai Unión belül szükség van az integrált és fenntartható erdőgazdálkodás kialakítására;

32. hangsúlyozza az erdők vízciklusban betöltött szerepét, és az erdők, gyepes, legelők és megművelt területek kiegyensúlyozott elegyének fontosságát a fenntartható vízgazdálkodás szempontjából; hangsúlyozza különösen a nagy szervesanyag-tartalmú talaj és a megfelelő vetésforgó szerepét; figyelmeztet arra, hogy a földterület növekvő kihasználása fenyegetést jelent a mezőgazdaságra, az élelmiszerbiztonságra és a fenntartható vízgazdálkodásra nézve;

33. kéri, hogy a rétek, állandó legelők és erdőterületek fenntartásával kapcsolatos mezőgazdasági tevékenységek keretében ismerjék el annak lehetőségét, hogy a „zöld tanúsítványok” kiállítását közjavak előállításától (széndioxid-tárolás, biológiai sokféleség, talajmegtartás) tegyék függővé;

34. felszólítja a tagállamokat a KAP második pillérének alkalmazására annak érdekében, hogy a rétek, állandó legelők és erdőterületek fenntartásával kapcsolatos mezőgazdasági tevékenységek esetében jövedelmtámogatást nyújtsanak, ezáltal hozzájárulva a közjavak előállításához (széndioxid-tárolás, biológiai sokféleség, talajmegtartás); felszólítja a Bizottságot hogy biztosítson elsőbbséget a parlagföldek megőrzésének;

35. kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy keressenek az erózióval érintett talajok helyreállítására alkalmas stratégiákat, a talajeróziót korlátozó, ösztönző intézkedések mellett;

36. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0258.